

Goudlijm

Over het omarmen van het ongelukkige

Colofon

ISBN: 978 94 6365 920 8

1e druk 2026

© 2026, Kees Faber

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Goudlijm

Over het omarmen van het ongelukkige

Kees Faber

Voor Joanne

NESTZANG

Uit witte kistjes kruipen.

Prachtig zoals zich wat vastzit
losmaakt
en vliegt.

Chr.J. van Geel

Een glas dat stukvalt

Marrakesh, 13 mei 2012. We hebben net ontbeten en pakken onze rugzakken in voor de terugreis na een wandelvakantie in de Hoge Atlas en een korte kamelentour door de Sahara. Achter me hoor ik een rugzak vallen. Ik kijk om en zie Joanne op de grond liggen. Ze staart me met grote ogen aan, maar lijkt me niet te zien. ‘Wat is er, wat is er?’ roep ik paniekerig. Er komt geen antwoord. Haar gezicht is veranderd in een masker en haar hand reageert nauwelijks op mijn aanraking. Ik ren de trap af naar de hotelbalie, en Hamza en Amina komen meteen in actie. Samen leggen we Joanne op bed. ‘Water, water!’ roept Hamza. Iemand brengt een fles en Amina helpt Joanne met drinken. ‘Dehydration’ is de kordate diagnose van Hamza en ik geloof hem, wil hem geloven, maar twijfel. Ziet uitdroging er zo uit? Dit is ernstiger. We zitten om het bed, wachten en ik voel de lichte bries van de ventilator, die door iemand is binnengebracht. Amina blijft Joanne water geven dat ze gehoorzaam wegslikt. Er verandert niets. Mijn ongerustheid neemt toe en ik vraag om een dokter. Hamza belt meteen, de arts is er razendsnel en heeft weinig woorden nodig: ‘To the hospital. Quick!’

Het is erg druk met toeristen, kooplui, bedelaars, brommertjes en handkarren in de smalle straatjes van Marrakesh, huisgorzen schieten alle kanten op. Ik ben blind voor het prachtige geel en zalmroze van de muren, ruik geen saffraan, kaneel of andere specerijen en

hoor geen vogels, geen kooplui die hun waren aanprijzen en geen claxons in de verte. Al mijn aandacht richt zich op Joanne, die ik voorzichtig vooruit trek achter de arts aan, die ons met drukke gebaren tot spoed maant. Geef ons vleugels, waarmee we kunnen opstijgen en zweven naar een plek waar Joanne door liefdevolle armen wordt opgevangen! Buiten het centrum houdt de arts een taxi voor ons aan en beveelt de chauffeur hem te volgen. Aangekomen bij het ziekenhuis verdwijnt hij met Joanne in het gebouw en zegt mij te wachten. In de overvolle wachtruimte is geen stoel meer vrij; ik ga op een traprede zitten met zicht op de gang waarin de dokter met Joanne is verdwenen. Het is warm en stil en er ligt een mengeling van verdriet, overgave en hoop in de ogen van de wachtende mensen. Ik ben één van hen.

In mijn hoofd klinkt de stem van Rufus Wainwright:

What can I do,
when the bird's got to die?
What can I do
when she's too weak to fly?
What can I do
when she's calling my name?

De uitvaart van Cynthia schiet me te binnen. Zij overleed jaren geleden op 54-jarige leeftijd aan kanker. Ze was de partner van Johan, een bevriende collega die ik uit het oog was verloren. Uit mijn korte gesprek met hem herinner ik me de woorden 'tja, that's life' terwijl hij zijn armen zijwaarts spreidde met de handpalmen naar boven.

Zijn afstandelijkheid verbaasde me, terwijl ik het verdriet in zijn roodomrande ogen zag. Zijn berustende woorden rijmde niet met zijn droeve lichaamstaal. Waarom hield hij zich zo groot?

Later zag ik de link met het stoïcisme. Volgens de stoïcijnen is je geliefde verliezen vrijwel hetzelfde als een glas dat stukvalt. Je moet er niet ongelukkig van worden, want er is toch niets aan te doen. Michel de Montaigne haalt aan het einde van zijn essay *Over droefheid* de stoïcijnen aan als hij schrijft:

Ik ben niet erg ontvankelijk voor zulke heftige emoties. Ik heb van nature een dikke huid, en door mijn verstand te gebruiken maak ik die met de dag stugger en harder.

Emoties houden je maar af van een deugdzaam leven, redeneren de stoïcijnen; koester hun vluchtige aard en besteed er niet te veel aandacht aan. De stoïcijnse levenskunst heeft eeuwenlang mensen geholpen om overeind te blijven in moeilijke tijden en doet dat nog steeds. Johans nuchtere reactie op de begrafenis van zijn partner gaf hem houvast, maar ik schrok van de afstandelijkheid, de kilheid van zijn woorden. Tegelijkertijd zie ik mijn impliciete verwachting: op de uitvaart van je te jong overleden vrouw zijn er tranen en kom je niet of nauwelijks uit je woorden.

Na tien minuten is de arts terug met de mededeling dat hij direct betaald wil worden. Hij neemt me mee naar een

pinapparaat in de buurt en op mijn vragen herhaalt hij dat het om iets ernstigs gaat, maar dat Joanne in goede handen is. Het kost me moeite om mijn irritatie te verbergen achter uitingen van dankbaarheid voor zijn inzet. Na de afrekening verdwijnt hij weer in het ziekenhuis en ga ik terug naar mijn plekje op de trap. Mijn ogen blijven hangen bij een rode vlek in de vloer in het midden van de wachtruimte.